

Sorin CRIȘAN

Un spectacol abandonat

După o serie de convulsii, iscate pe parcursul așezării în scenă a piesei lui D.R. Popescu, *Abatorul roșu, galben, verde și albastru sau Abatorul și fetița cu chibriturile*, rezultatul (spectacolul, adică) este mult sub așteptări. Nu este menirea noastră, însă, să judecăm (pre)fabricarea unei reprezentării, așa încât vom înlătura orice întrebare asupra elementelor care au condus, să zicem, printre altele, la abandonarea spectacolului de către Alexa Visarion. *Abatorul...* este, credem cu tărie asta, una dintre piesele majore ale lui D.R. Popescu. Autorul caută, pe suportul „fizic” al metaforei *lumii glaciale*, să

justifice *umanul*. Întâmplarea se concentrează pe elemente ale veridicului crud: două femei, Ana și Dina, sunt închise din întâmplare (?) în congelatorul unui abator. Spațiul devine unul clausturant, însă revelator al istoriilor personale; din clipa închiderii definitive pentru eroine a ușilor, ele vor străbate drumul (inițiativ!) de la stadiul estetic (prin grija de a muri frumoase, aranjându-și cerceii și lipindu-și alunițe pe obraji etc.) la cel etic și, de aici, la o existență religioasă rămasă, însă, sub semnul îndoielii. Apariția scenică a lui Dumnezeu, dar nu ca autoritate implacabilă, ci, mai degrabă,

ca rezonator cinic, uciderea lui Cerchez și muzica de operă pe care autorul o sugerează în didascalii, toate, toate conturează un univers ce caută cu disperare să se elibereze din sclavia absurdului.

Spectacolul clujean cu *Abatorul...* este unul compromis de neglijențele regizorale, de libertatea pe care actorii și-au asumat-o în detrimentul limpezimii, precum și de o selecție capricioasă a unei părți a textului original. Prezența lui Dorel Vișan, „domesticindu-și” cu ușurință publicul prin convertirea personajului pe care-l încarnează, Cerchez, într-un bufon lipsit de

Foto: Nicu Cherciu

Melania Ursu
și
Miriam Cuibuș

afect, nu ne face îngăduitori cu evoluția incoerentă a Melaniei Ursu, în rolul *Anei*. Ana lui D.R. Popescu este un personaj al pasiunii și patimii, amintirile o dor cu adevărat. Or, Melania Ursu își traduce scenic lectura printr-o agitație aflată la marginea lipsei de control. Miriam Cuibuș–*Dina* salvează ceea ce mai era de

salvat din spectacol; dominanta sa este mișcarea scenică, o gradare exactă a gesturilor și a tensiunii corporale, reușind – pe alocuri fascinant – să „încălzească” spațiul de joc; o ușoară degradare se observă, însă, la nivelul exprimării verbale, uneori publicul neputând să recupereze adevăratul sens al rostirii.

Direcția de scenă, prin Alexa Visarion și Dorel Vișan (cel din urmă având, totuși, curajul de a prelua un spectacol abandonat pe nedrept!), pare a fi lăsat jocul actorilor în mâna sorții. Concepția regizorală este absentă. *Abatorului...* clujean i se poate da o singură notă: nepregătit!

Elisabeta POP

Un alt fel de teatru

Încep prin a mărturisi că ideea Ancăi Bradu (nu neapărat nouă) nu m-a „prins”, neavând totuși prejudecăți cu privire la textele hibrid născute din combinații insolite. La urma urmei, mi-am zis, de ce să combini două sau trei texte într-un scenariu, încercând să demonstrezi ce? Că cei doi dramaturgi – Dumitru Solomon și Matei Vișniec – care au în comun (în afara faptului că sunt amândoi dramaturgi excepționali) ceva ce ține de biografie, sunt adică, amândoi născuți pe plaiuri moldovenești și se raportează la subiectele alese cu inteligență și spirit civic, scrierile lor fiind de o modernitate conținută, deloc ostentativă, de o teatralitate evidentă și cuceritoare. Ar mai fi poate și faptul că amândoi sunt preocupați și de partea teoretică a teatrului, elaborând eseuri dense și responsabile în legătură cu scrisul dramatic și cu instituția teatrală.

Teatrul Național din Cluj – *Arie lejeră pentru cal și cămilă* spectacole de Anca Bradu pe texte de Dumitru Solomon și Matei Vișniec. Regia: Anca Bradu. Scenografia: Vioara Bara. Cu: Maria Seleș, Cornel Răileanu, Ion Isaiu, Ruslan Bârlea, Irina Witze, Doru Surcel, Virgil Müller, Vasilica Stamatina, Bucur Stan, Angelica Nicoară, Paul Basarab, Viorica Mischilea, Carmen Clucer, Adriana Băilescu, Alexandra Georgia Lungu. Data premierei: 20 octombrie 1999.

Și ce-i cu asta? De ce să-i amestec așa, încât spectatorii care de obicei nu prea citesc piese, preferând să le vadă, să nu ghicească în veci unde începe Solomon și unde se termină Vișniec? E drept oare să-i confunde, să-l substituie pe unul celuilalt?

Dar, la urma urmelor, mi-am zis, de ce să mă frământ eu pentru asta, de vreme ce dramaturgii înșiși au acceptat formula? Poate din curiozitate, poate din indiferență, poate din prietenie, poate din plictiseală?

Am intrat așadar în sălița nouă a Studioului Teatrului Național (felicitări pentru ea, Dorel Vișan!) plină de bunăvoință și cu cele mai bune sentimente față de Anca și de Vioara care îmi sunt și bune amice, pe deasupra. Apoi mi-am amintit declarația lui Dumitru Solomon despre motivele care l-au determinat să scrie teatru în anii '60: pur și simplu pentru că nu-i mai plăcea ce vedea pe scenele

noastre, socotind că „timpul naturalismului, al convenției cu dichis și plictis a trecut”. Bănuiesc, apoi, că și lui Vișniec i s-a întâmplat ceva asemănător. Mai mult, Solomon declară că azi îi consideră îndreptății pe dramaturgii tineri (și iconoclaști) care, eventual, iau în răspăr dramaturgia lui. E o poziție înțeleaptă, fără îndoială. Dar iată că Anca Bradu contestă, prin simplul fapt că-i aduce împreună (ba chiar amestecați!) pe cei doi dramaturgi născuți la un interval de un sfert de veac, ceea ce ne îndeamnă să conchidem că alegerea unei regizoare ce are acum vârsta debutului în dramaturgie a celor doi nu e întâmplătoare: piesele dramaturgilor noștri (unul trăind în România, celălalt la Paris) sunt într-atât de moderne, de captivante și atractive, încât, pare a ne spune ea, cu un aer glumeț, pun pariu că nu veți ghici care e Solomon și care Vișniec.